

Uudet kasvavat yritykset pääkaupunkiseudulla

Seppo Laakso

Toimitusjohtaja,
Kaupunkitutkimus TA Oy

Aloittaviin uusiin yrityksiin sekä niiden kasvuun ja työllistävään vaikutukseen kohdistuu suuria odotuksia. Uusien yritysten elinkaaret vaihtelevat kuitenkin erittäin paljon. Suurella osalla aloittaneista yrityksistä taloudellinen toiminta jää vähäiseksi ja elinkaari lyhyeksi. Vaikka monet yritykset kasvavat aloitusta seuraavina vuosina, vain harvoista aloittavista yrityksistä tulee varsinaisia kasvuyrityksiä. Kuitenkin pieni osa uusista yrityksistä lähtee kasvamaan ripeästi, ja niillä on suuri merkitys seudun työllisyyden ja yritystoiminnan dynamiikan kannalta.

Aloittavat yritykset

Suomen suurimmassa yritystoiminnan keskittymässä pääkaupunkiseudulla toimii noin 70 000 yritystä, joilla on alueella noin 75 000 toimipaikkaa, ja niiden henkilöstömäärä on noin 415 000 (tiedot vuodelta 2014).

Pääkaupunkiseudun kuntiin rekisteröitiin yli 8 000 yritysten aloitusta vuosittain kuluva vuosikymmenen alkupuolella. Näistä vain alle 6 000 aloitti aktiivisen taloudellisen toiminnan. Lähes puolet aloittaneista yrityksistä lopetti aktiivisen toiminnan tai sulautui toiseen yritykseen viiden vuoden kuluessa aloituksesta.

Aloittaneet uudet yritykset painottuvat pieniin, aloitusvaiheessa korkeintaan yhden henkilön (yleensä yrittäjän) työllistäviin, joita on kolme neljästä uudesta yrityksestä. Yrityksiä käynnistetään pääasiassa palvelualueille, eniten hallinto- ja tukipalvelutoimintoihin sekä ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan aloille. Myös kaupan, rakentamisen sekä taiteiden, viihteen ja virkistykseen aloille syntyy paljon uusia yrityksiä.

Kuva aloittaneiden yritysten kasvusta aloitusta seuraavina vuosina on kaksijakoinen. Pääkaupunkiseudulla vuonna niiden 2010 aloittaneiden yritysten, joiden toiminta jatkui aktiivisesti ainakin vuoteen 2014 asti, henkilöstömäärä kasvoi keskimäärin 11 prosenttia vuodessa aloitusta seuraavien vuosien aikana. Toisaalta puolet aloittaneista lopetti toiminnan seuraavan neljän vuoden aikana, joten niiden vaikutus uusien yritysten kokonaisyöllisyyteen oli negatiivinen.

Nuoret kasvuyritykset

Kasvuyrityksellä tarkoitetaan yritystä, jonka henkilöstömäärä kasvaa kolmen vuoden aikana vähintään 20 prosenttia vuodessa ja jonka henkilöstömäärä on tarkastelujakson alussa vähintään 10 (OECD:n ja EU:n soveltama määritelmä). Varsinaisten kasvuyritysten lisäksi seuraavassa tarkastellaan myös lievemmin kriteerein rajattuja *kasvavia yrityksiä* (ks. kriteerit kirjoituksen lopussa). Seurannan kohteena ovat vuosina 2006–2010 aloittaneet pääkaupunkiseudun yritykset, jotka olivat kasvuyrityksiä tai lievemmillä kriteereillä määritellyjä kasvavia yrityksiä jaksolla 2011–2014. Analyysi on rajattu yrityksiin, joiden henkilöstömäärä aloitusta seuraavana vuonna oli alle 50.

Pääkaupunkiseudulla vuonna 2006–2010 aloittaneista 399 yritystä oli kasvuyrityksiä tai kasvavia yrityksiä jaksolla 2011–2014. Ne muodostivat 3,5 prosenttia kaikista samaan aikaan aloittaneista vertailukelpoisista yrityksistä. Varsinaisia kasvuyrityksiä tästä joukosta oli 89 kappaletta.

Kasvuyritysten ja kasvavien yritysten yhteenlaskettu henkilöstömäärä oli 5 300 vuonna 2011 ja 12 200 vuonna 2013. Henkilöstömäärä nousi keskimäärin 31,6 prosenttia vuodessa jaksolla 2011–2014. Varsinaisilla kasvuyrityksillä kasvu oli 36,6 prosenttia vuodessa. Kaikkien aloittaneiden yritysten vertailuryhmässä henkilöstö kasvoi

Valokiilassa

6,7 prosenttia vuodessa samana aikana. Kasvuyritysten ja kasvavien yritysten ryhmään kuuluvien yritysten osuus kaikkien aloittaneiden yritysten henkilöstöstä oli 15,5 prosenttia vuonna 2011, mutta nousi 29 prosenttiin vuonna 2014.

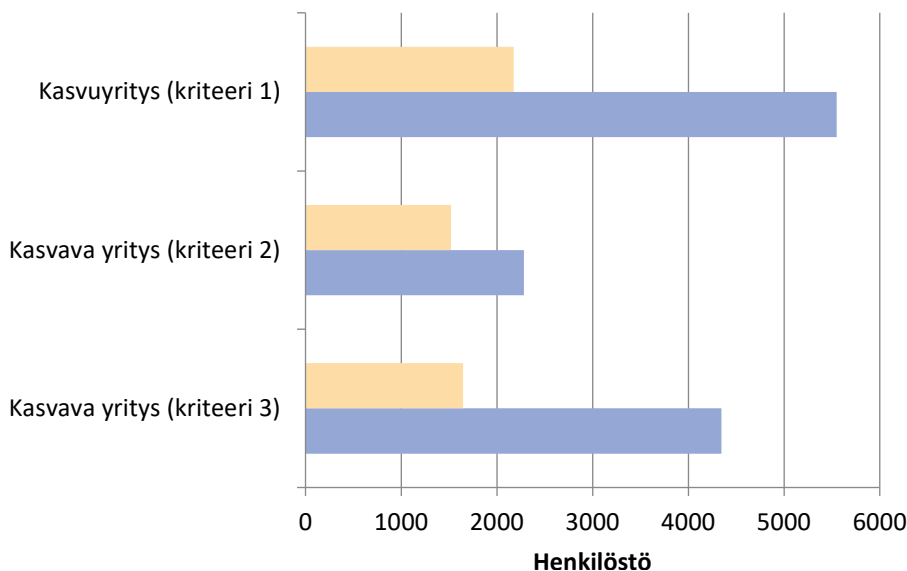
Pääkaupunkiseudun nuoret kasvuyritykset painottuvat liike-elämän palveluihin: puolet kasvuyrityksistä ja kaksi kolmasosaa kasvuyritysten henkilöstöstä vuonna 2014 oli kolmella toimialalla: hallinto- ja tukipalveluissa (m. rahoitus ja kiinteistöpalvelut), informaatioissa ja viestinnässä sekä ammatillisessa, tieteellisessä ja teknisessä toiminnassa.

On huomattava, että osa kasvuyrityksistä, kuten muistakin yrityksistä, fuusioidaan muihin yrityksiin yrityskauppojen

tuloksena. Tässä yhteydessä ne poistuvat yritysrekisteristä itsenäisenä yrityksenä, mutta niiden elinkaari ja kasvu eivät välttämättä pääty, vaan jatkuu toisen, yleensä suuremman, yrityksen sisällä. Valitettavasti näitä muutoksia ei tässä selvityksessä ole pystytty jäljittämään yritysrekisterin pääkaupunkiseudun tilastoaineistojen avulla.

Tulokset osoittavat, että kasvuyrityksillä, mutta niiden ohella myös väljemmillä kriteereillä rajatuilla kasvavilla yrityksillä, on merkittävä vaikutus aloittaneiden yritysten työllisyyden kasvuun. Nuorten kasvavien yritysten henkilöstömäärä lähes kaksinkertaistui kolmessa vuodessa ja niiden osuus kaikkien nuorten yritysten henkilöstöstä nousi lähes kolmannekseen.

Kuva 1. Kasvuyritysten ja kasvavien yritysten henkilöstömäärä vuosina 2011 ja 2014

Kriteerit

(1) Kasvuyritys: Tarkastelujakson lähtövuoden työllisyys vähintään 10 henkilöä, ja seuraavan kolmen vuoden aikana keskimääräinen henkilöstömäärän kasvu on vähintään 20 prosenttia vuodessa.

(2) Kasvava yritys: Tarkastelujakson lähtövuoden työllisyys vähintään 10 henkilöä, ja seuraavan kolmen vuoden aikana keskimääräinen henkilöstömäärän kasvu on vähintään 10 prosenttia, mutta alle 20 prosenttia vuodessa.

(3) Kasvava yritys: Tarkastelujakson lähtövuoden työllisyys vähintään 5, mutta alle 10 henkilöä, ja seuraavan kolmen vuoden aikana keskimääräinen henkilöstömäärän kasvu on vähintään 10 prosenttia vuodessa.

Lähde: Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä HSY. 2016. Helsingin seudun yritysrajoitus. Toimipaikat 2014. Tekijät: Seppo Laakso (Kaupunkitutkimus TA) ja Vilja Tähtinen (HSY)